

ОДОЄВСЬКИЙ Влодзімеж (Odojewski Włodzimierz; 11. 06. 1930, м. Познань, нині Великопольс. воєводства, Польща — 20. 07. 2016, м. П'ясечно Мазовец. воєводства, Польща) — польський прозаїк, публіцист. Член Спілки польс. письменників. Лауреат числен. літ. нагород: премії Фондації ім. Косцельських (1966), ім. А. Южиковського (1974), ім. А. Кійовського (2001) тощо. До 1939 мешкав у селах Тернопільщини та Познан. воєводства. Після 2-ї світової війни навч. у ліцеї м. Щецін (Польща), 1948–53 студював політ. економіку та соціологію у Познан. університеті. Упродовж 1949–51 — худож. кер. студії Сучас. театру Польс. радіо у Варшаві. У 1960-і рр. О. вважали чи не найбільш обдарованим і перспектив. творцем покоління «Współczesności», яке разом із поколінням «56» належало до «генерації митців» Польс. Нар. Респ., які дебютували в 2-й пол. 1950-х рр. 1971 О. виїхав на стажування до Зх. Німеччини, звідки не повернувся. За кордоном плідно співпрацював із радіо «Вільна Європа» (талановитий автор низки радіопередач) та париз. еміграц. вид. «Kultura». Дебютом О. вважають 1951, коли за машинопис твору «Острів спасіння» авторові було присуджено премію Т. Боровського. Однак, через утиски комуніст. цензури повість, істор. тлом якої були колишні сх. «креси» (польс.-укр. пограниччя, а саме Поділля), не міг бути опубл. у Польс. Нар. Респ. Представлене у творі пограниччя стало заповіддю наскріз. тематики усієї творчості письменника. Так, уже 1954 побачили світ «Opowieści leskie», в яких О. повертається до передвоєн. часів і розглядає низку проблем повстання укр. селянства. Потім опубл. кілька збірок оповідань, позначених впливом соцреалізму: «Upadek Tobiasza» (1955), «Dobrej drogi, Mario! Kretowisko» (1956), в яких дослідники зауважують неабиякий зв'язок із письмен-

ниці традиціями 19 ст. 1958 О. написав «Białe lato», що засвідчує певні зміни автор. світосприйняття. Твір можна назвати «анатомією кохання», проте він не є «психологічним романом про кохання», а, радше, повістю про дві реальності — автентичну й вигадану. Мотиви реальності та ірреальності будуть розширені в наступ. оповіданнях у зб. «Kwarantanna» (1960) та «Zmierzch świata» (1962). Черговим етапом еволюції письменства автора було вид. «Czas odwrócony» (1965; усі — Варшава), що продовжило тематику воєнно-окупац. реальності на пограниччі. В еміграції О. надрукував скандал. твір «Zabezpieczanie śladów» (Paryż, 1984) та «Zapomniane, nieuśmierzone...» (Berlin, 1987). На поч. 1990-х рр. у Польщі з'явилася нова зб. оповідань «Jedźmy, wracajmy...» (Kraków, 1993). Написані автором твори становлять своєрідну ідеол. й темат. цілісність, їх часто називають «Подільським циклом». Знамен. подією у творчості О. став роман «Oksana» (Warszawa, 1999), в якому митець по-іншому підходить до відтворення істор. подій і вперше пише про можливість нового прочитання спільної польс.-укр. історії, подолання упередженості, стереотипів і міжетніч. різниць, на перший план експонуються ідеї порозуміння, зближення та єднання. Неабияка зацікавленість творчістю літератора свідчить, що автор став класиком сучас. польс. літ-ри, а його твори предметом особливої уваги науковців.

Основні твори

Spisek Czarnych Orłów. Warszawa, 1957; Żeglarze Króla Jegomości. Warszawa, 1957; Białe lato. Poznań, 1958; Miejsca nawiedzone. Łódź, 1959; Wyspa ocalenia. Warszawa, 1964; 2007; 2008; Białystok, 1990; Zmierzch świata. Warszawa, 1966; Zasypie wszystko, zawieje... Paryż, 1973; Kraków, 1986; Warszawa, 1990; 1995; 2001; 2006; 2008; Zabezpieczanie śladów. Warszawa, 1990; Zapomniane, nieuśmierzone... Warszawa, 1991; Kwarantanna. Lublin 1993; Warszawa, 2009; 1995; 2005; Jedźmy, wracajmy... Warszawa, 2000; 2008; Oksana. Warszawa, 2001; 2006; 2009; Czas odwrócony. Warszawa, 2002; Bez tchu. Warszawa, 2002; Milczący, niepokonani. Opowieść katyńska, Warszawa, 2003; 2006; 2007; ...i poniosły konie. Warszawa, 2006; W stepie, ostach i burzanie i inne opowiadania. Warszawa, 2009.

Рекомендована література

1. A. Sławiok. Włodzimierz Odojewski: Zestawienie bibliograficzne. Kielce, 1993;
2. I. Iwasiów. Kresy w twórczości Włodzimierza Odojewskiego: Próba feministyczna. Szczecin, 1994;

3. Odojewski i krytycy: Antologia tekstów. Lublin, 1999;
4. M. Rembowska-Płuciennik. Poetyka i antropologia: Cykl podolski Włodzimierza Odojewskiego. Kraków, 2004;
5. G. Czerwiński. Po rozpadzie świata: O przestrzeni artystycznej w prozie Włodzimierza Odojewskiego. Gdańsk, 2011;
6. Сухомлинов О. М. Проблема польсько-українського діалогу в романі В. Одоєвського «Оксана» // Укр. полоністика. 2012. Вип. 9;
7. Його ж. Історіософський аспект симетричності польсько-українських стосунків у «Засипле все, замете...» Влодзімежа Одоєвського // Київ. полоніст. студії: Зб. наук. пр. К., 2012. Т. 19.

О. М. Сухомлинов

Бібліографічний опис:

Одоєвський Влодзімеж / О. М. Сухомлинов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-75078>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).